

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**HAKKI DEREKÖYLÜ GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN ALAN DIŞI DERSLERE BAKIŞ AÇILARI**

Abdullah ŞEN

162182243

DENİZLİ-2018

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**HAKKI DEREKÖYLÜ GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN ALAN DIŞI DERSLERE BAKIŞ AÇILARI**

Abdullah ŞEN

162182243

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

DENİZLİ-2018

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Abdullah ŞEN tarafından hazırlanan “**Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslere Bakış Açıları**” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdür

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, proje yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu proje çalışmasında:

Proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,

Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,

Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,

Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,

Bu projenin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir proje çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Abdullah ŞEN

ÖZET

HAKKI DEREKÖYLÜ GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN ALAN DIŞI DERSLERE BAKIŞ AÇILARI

Abdullah ŞEN

İnsan yaşamında önemli bir konuma sahip olan eğitimin sürekliliği ve niteliği, ÷lkemiz açısından çok önemlidir. Bu araştırmada Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin alan dışı ve alan derslerine bakış açıları ele alınmıştır. Bakış açılarını etkileyen faktörler ve bu faktörlerin ders başarılarına etkisi arařtırılmıŐtır. Öğrencilerin derslere olan bakış açılarının derslerdeki başarılarını olumlu veya olumsuz etkilediği gör÷lmüŐtür.

Okulumuza her yıl müzik ve resim alanlarında öğrenim görmek üzere 30 resim alan öğrencisi ve 30 müzik alan öğrencisi alınmaktadır. Öğrencilerimiz alan dersleri ve diğer lise müfredatında bulunan alan dışı dersler olarak tanımladığımız dersleri görmektedirler. Alan dışı derslerde öğrencilerimizin bariz bir başarı sorunu yaşadıkları tespit edilmesi üzerine konu hakkında araştırma yapma gereksinimi doğmuŐtur.

Güzel sanatlar liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiŐtirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır. Güzel sanatlar liselerinin müfredatları sadece güzel sanatlar alan derslerinden ibaret olmaması diğer liselerin bünye bulunan derslerinde öğrencilere okutulması öğrencilerin yaşıtlarına göre daha fazla sayıda ve çeŐitlilikte ders okumalarını sağlamaktadır. Öğrenciler bu derslerden alanla ilgisi olmadığımızı düşündükleri derslere karşı olumsuz bakış açıları geliŐtirdikleri ve bu derslerde başarılarının istenilen seviyelerde olmadığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmaya Denizli ilinin Merkezefendi ilçesindeki Hakkı Dereköylü Güzel sanatlar Lisesinin 50 öğrencisi katılmıŐ ve elde edilen verilere göre araştırma ŐekillenmiŐtir. Öğrencilerle görüşme yöntemi ile belirlenen 8 alt problem soru olarak sorulmuş elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Güzel Sanatlar Lisesi, Alan Dışı Ders

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYANNAMESİ	ii
ÖZET	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6. Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Eğitim Kavramı	6
2.1.1. Eğitimin Önemi	8
2.1.2. Eğitim Çalışmalarının/Etkinliklerinin Amacı.....	8
2.2. Mesleki Eğitim.....	9
2.2.1. Mesleki Eğitimin Amacı.....	11
2.2.2. Mesleki Eğitimin Fonksiyonları	12
2.3. Sanat Eğitimi	13

2.3.1. Sanat Dalları	13
2.3.2. Sanat Eğitiminde İstenilen Çıktılar.....	15
2.4. Güzel Sanatlar Lisesi	16
2.4.1. Giriş Beceri Şartları	17
2.4.2. Alan Derslerinin Önemi.....	19
2.4.3. Alan Dışı Dersler ve Amaçları	20
2.4.4. Konu İle İlgili Çalışmalar	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	25
YÖNTEM	25
3.1. Araştırma Deseni	25
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	25
3.4. Veri Toplama Aracı	25
3.5. Veri Toplama Süreci.....	26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	27
BULGULAR.....	27
4.1. Birinci ve İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	27
4.2. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	31
4.3. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34
4.4. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	36
4.5. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	37
4.6. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	37
4.7. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	39
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	40

SONUÇ ve ÖNERİLER	40
5.1. Sonuç	40
5.1.1. Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Bakış Açıklarına Dair Sonuçlar.....	40
5.1.2. Öğrencilerin Eğitimleri, Alan Dersleri, Ve Geleceğe Dair Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	42
5.2. Öneriler	43
5.2.1. Alan Dışa Derslere Dair Öneriler	43
5.2.2. Öğrencilerin Eğitimin Geneline Bakış Açıklarına Dair Öneriler	44
KAYNAKÇA.....	45
EKLER	50
Ek. 1. Görüşme Formu.....	51

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 4. 1. Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki Başarı Durumları ve Alan Derslerindeki Başarı Durumlarının Karşılaştırılması	27
Tablo 4. 2. Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki ve Alan Derslerindeki Başarı Durumlarını etkileyen nedenler Karşılaştırılması	28
Tablo 4. 3. Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki Başarılı Olunma Nedenini Etkileyen Nedenler Sorulduğunda Aşağıdaki Yanıtlar Alınmıştır.....	29
Tablo 4. 4. Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Derslerinde Başarı Olunma Durumunu Etkileyen Nedenler Sorulduğunda Alınan Cevaplar	30
Tablo 4. 5. Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını Arttırmak İçin Okul Yönetiminden Beklentileri Nelerdir.	31
Tablo 4. 6. Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını Arttırmak İçin Ailelerden Beklentiler	32
Tablo 4.7. Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını Arttırmak İçin Öğretmenlerden Beklentiler.....	33
Tablo 4. 8. Öğrencilerin Alan Dışı Dersler Gerekliliğine Dair Görüşleri	34
Tablo 4. 9. Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Dair Gerekliliğini Düşündüren Birincil Nedenler.....	35
Tablo 4. 10. Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Dair Gerekliliğini Düşündüren Diğer Nedenler.....	35
Tablo 4. 11. Öğrencilere Göre Alan Dışı Derslerin Önemlilik Sıralaması.....	36
Tablo 4. 12. Öğrencilerin Alan İçeri Derslerin Gerekliliğine Dair Görüşleri.....	37
Tablo 4. 13. Öğretmenlik İçin Yapılan Sınavdaki Başarı Kıstasının Değerlendirilmesi....	38

Tablo 4. 14. Öğrencilerin Alana ve Öğrenim Hayatına Bakış Açıkları.....	39
---	----

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Anabilim Dalı
diğ.	: Diğerleri
Dr.	: Doktor
<i>f</i>	: Frekans
M.E.B.	: Millî Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa No
SBE	: Sosyal Bilimleri Enstitüsü
SS	: Standart Sapma
Prof.	: Profesör
YYLT	: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
Vd.	: ve diğerleri
\bar{X}	: Ortalama

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sanat eğitimi çağdaş toplumların eğitim kavramından koparılmayacak bir kavramdır. Bu bağlamda sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği çağdaş toplumlarca kabul görmüş bir gerçekliktir. Sanat eğitimi, insana iç huzuru veren, kendisini ifade edebilme yollarını arttıran, üretken ve duyarlı insanlar oluşmasını sağlayan bir eğitimidir.

Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi ortaokulu bitiren öğrenciler arasından yetenek sınavı ile resim ve müzik alanlarına öğrenci alan bir ortaöğretim kurumudur. Her bir alan 30 öğrenci yetenek seçme sınavı ile öğrenci alınmaktadır. Öğrenci alımlarında Millî Eğitim Bakanlığınca her yıl yayınlanan genelge hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır. Yetenek sınavlarında görev alan komisyon 5 üyeden oluşmaktadır. Bu üyelerden 2'si okulun öğretmenlerinden, 1'i ilçe ve il düzeyinde görev yapan ilgili 1 alan öğretmeni, diğer bir üyede alanında uzman bir akademisyen ve okul müdüründen oluşmaktadır.

Okulun görsel sanatlar alanındaki, alan dersleri arasında desen, iki boyutlu sanat atölye, üç boyutlu sanat atölye, temel sanat eğitimi, müze eğitimi, genel sanat tarihi, grafik tasarım, drama, çağdaş dünya sanatı tarihi, estetik sanat eserleri analizi, Türk İslam sanat tarihi, geleneksel Türk sanatları minyatür, geleneksel Türk sanatları ebru ve imgesel resim gibi dersler bulunmaktadır.

Okun müzik alanındaki, alan dersleri; batı müziği teori ve uygulaması, Türk halk müziği teori ve uygulaması, Türk sanat müziği teori ve uygulaması, piyano, bağlama, çalgı eğitimi, çok sesli koro, Türk halk müziği koro, çalgı toplulukları, bilişim destekli müzik, Türk ve batı müziği tarihi, bireysel ses eğitimi, drama, müzik kültürü, Türk İslam musikisi, Türk dünyası müzikleri, halk dansları ve müziklerinden oluşmaktadır.

Öğrenciler bu derslerle birlikte alan dışı dersler olarak adlandırılan dersleri de almaktadırlar. Bu dersler incelendiği zaman ortaya çıkan liste, Türk Dili ve edebiyatı, Din kültürü ve Ahlak Bilgisi, Tarih, T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Coğrafya, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Felsefe, yabancı dil derslerinden oluşmaktadır.

Öğrencilerimizin ders ortalamaları incelendiğin de öğrencilerin alan dışı dersler olarak adlandırılan derslerde bariz bir not düşüklüğü ve başarı sorunları ile karşılaşmakta olup bu problemin kaynağı ve sebeplerinin tespiti, bu sorunun çözümü veya çözüm yollarının tespiti açısından önem arz etmektedir.

Güzel sanatlar eğitimi bir bireyin toplumsal yaşamında, önemli bir etkiye sahip olabilir. Bireylerin aldıkları güzel sanatlar dersleri, onların yaşam biçimlerini zenginleştirme potansiyeline sahip olduğu gibi, bireylerin toplumsal yaşam içerisindeki tercihleri ve öncelikleri üzerinde de önemli etkilere sahip olabilir. Aynı şekilde, güzel sanatlar derslerinin yanısıra öğrencilerin alacakları alan dışı derslerin de toplumun etkin birer bireyi olmaları doğrultusunda önemli katkıları olabilir. Bu nedenle öğrencilerin hem kendi branşlarındaki hem de branşları dışındaki derslere önem vermeleri onların toplumsal gelişimleri açısından son derece önemlidir.

Bu araştırmada, öğrencilerin alan dışı derslere ilişkin tutumları incelenmekte ve tutumların niteliklerine göre, öğrencilerin söz konusu derslerdeki başarılarının artırılması için nelerin yapılması gerektiği tartışılmaktadır.

Bu konuda Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar lisesi öğrencileri ile yapılan görüşmelerde problemin çözümüne yönelik önemli bulgulara rastlanmıştır. Araştırma görüşme yoluyla yapılmıştır. Araştırmayı yaratan problem, araştırmanın amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımları anlatılmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri alan dışı derslere nasıl bakmaktadırlar?

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın temel problemine daha analitik olarak cevap verebilmek için geliştirilen alt problemler aşağıda belirtilmiştir:

1. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin alan dışı derslerdeki başarı durumu nedir?
2. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin alan derslerindeki başarı durumunuz nedir?
3. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin, alan dışı derslerdeki başarılarını arttırmak için okul yönetiminden, aileden ve öğretmenlerden beklentileri nelerdir?
4. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri, göre alan dışı dersler gerekli midir?
5. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri, alan dışı derslerden hangilerini gerekli bulmuşlardır?
6. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin, alan dersleri arasında gereksiz gördükleri ders var mıdır?
7. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin, öğretmen olabilmek için 240.000 öğrenci arasına girmeleri gerektiği konusundaki görüşleri nelerdir?
8. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri, üniversite hayatlarında hangi alanda eğitim almak istemektedirler?

1.4. Araştırmanın Önemi

Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Denizli İlinde bulunan tek güzel sanatlar lisesidir. Türkiye genelinde güzel sanatlar lisesi sayısının yeteri kadar olmadığı düşünüldüğünde bu okulların ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu okulların kontenjanlarının sınırlı olması nedeni ile okullarda eğitim görme hakkı kazanan öğrencilerin en iyi şekilde kendilerini geliştirmeleri gelecek nesiller açısından önem taşımaktadır. Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin alan dışı derslere bakış açılarının ders

başarılarını etkilediğinden, öğrencilerin alan dışı derslere karşı olumlu yaklaşımlar edinebilmeleri yönünde çözüm yolları bulunabilmesi açısından bu tür çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın bu alanda yapılacak çalışmalara yön göstermesi, yeni tartışmalara zemin hazırlaması ve öğrenci başarılarına ışık tutması beklenmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma Denizli İli, Merkezefendi İlçesi'nde bulunan Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin görüşleri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma için toplanan veriler 2017-2018 eğitim- öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve okul öğrencilerinin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
-

1.6. Tanımlar

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla ders alan ya da bir bilim veya sanat yetkilisinin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konuda çalışan kimseye öğrenci denir (Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük).

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye (Türk Dil Kurumu).

Güzel Sanatlar Lisesi: İlköğretimden sonra 4 yıllık bir eğitim süreci ile orta öğretim düzeyindeki meslek sanat eğitimi veren kurumlara güzel sanatlar lisesi denir (Resmî Gazete, 16/12/2006: 26378).

Güzel Sanatlar Liselerinde Görsel Sanatlar Alanı İçin Alan Dersleri: Desen, iki boyutlu sanat atölye, üç boyutlu sanat atölye, temel sanat eğitimi, müze eğitimi, genel sanat

tarihi, grafik tasarım, drama, çağdaş dünya sanatı tarihi, estetik, sanat eserleri analiz, Türk İslam sanatı tarihi, geleneksel Türk sanatları minyatür, geleneksel Türk sanatları ebru, imgesel resim dersleridir.

Güzel Sanatlar Liselerinde Müzik Alanı için Alan Dersleri: Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması, Türk sanat Müziği Teori ve Uygulaması, Pişano, Bağlama, Çalgı Eğitimi, Çok Sesli Koro, Çalgı Toplulukları, Bilişim Destekli Müzik, Türk ve Batı Müziği Tarihi, Bireysel Ses Eğitimi, Drama, Müzik Kültürü, Türk İslam Musikisi, Türk Dünyası Müzikleri, Halk Dansları ve Müzikleri dersleridir.

Alan Dışı Dersler: Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Coğrafya, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Sağlık Bilgisi, Felsefe, Yabancı Dil, Beden Eğitimi, Trafik ve İlk Yardım, Müzik (resim alanı için),Görsel Sanatlar (müzik alanı için) dersleridir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; eğitim, meslek eğitimi sanat eğitimi, güzel sanatlar lisesi kavramları ve önemi yer almaktadır.

2.1. Eğitim Kavramı

Eğitim ve öğretim, birbirine yerine sık sık kullanılan anlamsal olarak birbirinden ayrı kavramlardır. Eğitim kavramı, insanların davranış ve yaşam alanlarındaki planlı ve plansız değişim sürecidir. Eğitim çalışmaları/etkinlikleri, kişinin istendik yönde davranış değişiklikleri ifadesi kullanılabilir. Eğitimin amacı, kişilerde iyi davranış ve davranışlar geliştirerek toplumun ve kişilerin refah düzeyinin artırılmasıdır. Eğitim ülkenin tüm olgularını ilgilendiren bir süreçtir. Ülkedeki siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve toplumsal olguların hepsi eğitimle alakalıdır. Eğitim seviyesinin yüksekliği bütün olguları olumlu yönde artırmaktadır. Günümüz dünyası, bilgilerin hızla yayıldığı ve olguların sürekli kendilerini yenilediği bir dönemdir. Bu dönemin özelliği, sosyal hayattaki değişimleri getirmiştir ve sosyal hayattaki değişiklikler eğitimi de değişiklik yapmaya zorlamıştır (Cerit vd, 2014, s. 60).

Öğretim kavramı bir rehber eşliğinde planlı olarak bilgi verme işlemidir. Eğitim çalışmalarının/etkinliklerinin etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi için öğretim çalışmalarının etkinliğinin artırılması gerekmektedir. Öğretim çalışmaları, bu çerçevede eğitim sistemi içinde yer alan süreçlerdir denilebilir.

Eğitim konusu, ilk çağlardan beri tüm ulusları ilgilendirmiş ve ulusların yaşamında önemli rol oynamıştır. Uluslar, yaparak-yaşayarak elde ettikleri kazanımları, eğitim yoluyla genç kuşaklara aktarmışlardır. Eğitim, toplumun ekonomik ve politik yapısı ve ahlak kuralları tarafından belirlenir ve toplumsal düzenin sürekliliğini sağlar. Eğitimin amacı, kişileri, ait olduğu ulusun değerlerine ve çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere uygun

yetiştirmektedir. Bu amaçla ülkeler, ağdaş uyarlık düzeyini yakalamak ve diğer ülkelerle her alanda rekabet edebilmek için eğitim sistemlerini kurmuşlardır (Tuzcu 2016, s.33).

İnsanlar doğumdan itibaren birçok yeteneğe sahiptir. Fakat yeteneklerimiz bütün ihtiyaçları karşılamada yeterli durumda değildir. Bireyler ihtiyaçlarını karşılayacak duruma gelebilmek için yetiştirme süreci içinde yer alırlar. Bu yetiştirilme sürecine en genel anlamıyla “eğitim” denmektedir. İnsanlar ilkçağlardan beri bu eğitim sürecini yaşamaktadır. İlk ağlardan beri ihtiyaçlarını karşılamak için ihtiyaç duydukları bilgileri kendinden önceki yetişkinler öğrenmişlerdir (Gürsoy 2016, s.156).

Her bireyin eğitim alma hakkı bulunmaktadır. Eğitim için fırsatlar ve imkanlar sunmak sosyal devlet anlayışının bir gereğidir. Devlet eğitimde eşitlik sağlamak için planlamalar ve fırsatlar sunarak bireyin eğitim ihtiyacını gidermeye çalışır. Bu anlamda devletin her bireye eğitim hakkı sunmak en önemli görevidir. Eğitim olmadan bir toplum üretimde ve kültürde ilerleyemez. Üretim ve kültürde geri kalan bir toplum yoksulluğa mahkm kalır. Eğitim hakkının verilmemesi toplumun geri kalmasını, demokrasinin zedelenmesi neden olur. Ülkelerin demokrasilerin geri kalması uluslararası barışa ve güvenliğe zarar verecektir (zkan 2015, s.25).

Eğitim çalışmalarına/etkinliklerine, insanlar yaşam boyunca gereksinim duyarlar. Eğitim, kişisel ve toplumsal gelişim açısından gereklilik arz eden bir süreçtir. Eğitim alışmaları/etkinlikleri, kişi yaşamının tüm gelişim dönemlerinde var olmaktadır. Okullar, eğitim çalışmalarının/etkinliklerinin etkili bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlar. Böylelikle eğitim çalışmalarının birincil amacı, kişisel gelişim ve akademik başarıdır (Tuzcu 2016, s.34).

Okulun i ve dış çevresi, öğrencilere kazandırılmak istenen niteliklere uygun tasarlanmalıdır. Çünkü esas olan, kazandırılacak niteliklerdir. Bu niteliklere uygun tasarlanmazsa, zaman ve para kaynakları gereksizce kullanılmış olur. Hedeflenen

kazanımların gerçekleştirilebilmesi için de okulların planlı çalışması gerekmektedir (Tuzcu 2016, s.166).

2.1.1. Eğitimin Önemi

İnsanlar yaşamları boyunca belirli hedeflere ulaşmak için çalışmaktadırlar. Kişiler belirlemiş oldukları hedeflerini gerçekleştirebilme yönünde eğitim programlarına katılmaktadırlar. Hedeflerine uygun şekilde eğitim alıp, sürekli olarak kendilerini geliştirme yolunda çaba harcayan kişiler hayatlarında arzu ettikleri başarılarla ulaşmaları daha olası görülmektedir. Eğitim çalışmaları, kişilerin kendine olan güvenini artırır (Yayla 2014,5).

Modern eğitim kavramı açısından eğitim çalışmaları/etkinlikleri önemli bir konumda yer almaktadır. Bu tür çalışmalar, kişisel düşüncelerin gelişmesini sağlamakta ve daha modern bir toplum düzeni oluşturmaktadır. Eğitim çalışmaları sayesinde modernleşen toplumlarda bağnaz düşünceleri ortadan kalktığı ve daha evrensel bir düşünce yapısının oluştuğu söylenebilir (Özçiftçi ve Çakır, 2015, 10).

Eğitim çalışmaları, toplumun refahı açısından da oldukça önem taşımaktadır. Eğitim düzeyindeki artışın, toplumun kalkınması ve ilerlemesine olumlu yönde etki ettiği görülmektedir. Eğitimle ilgili yapılan çalışmalar aynı zamanda ekonomik iyileştirmeyi de sağlamak konusunda bir araç olarak görülebilir.

2.1.2. Eğitim Çalışmalarının/Etkinliklerinin Amacı

Çok boyutlu bir yapıya sahip olan eğitim çalışmalarının/etkinliklerinin amaçları şu şekilde sıralanabilir (Polat 2015, 63 ve Tuzcu 2016, 44):

- Kişisel gelişimi sağlamak,
- Düşünsel etkinliklerin gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Kişinin amaçlarına yönelik eylemlerini şekillendirmek,
- Toplumsal gelişimi sağlamak,
- Ekonomik gelişmeyi sağlamak,

- Teknolojik alışmaları çeşitlendirmek,
- Bilim dallarının personel gereksinimini sağlamak,
- İşgücünün verimliliğini artırmak,
- İstihdam oranını artırmak,
- Bilgi düzeyini artırmak,
- Kişinin yorumlama ve algılama gücünü artırmaktır.

2.2. Mesleki Eğitim

Ülkeler, teknoloji çağının getirdiği hızlı değişime ayak uydurabilmek için eğitime önem vermelilerdir. Gelişen üretim sektörü insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. ağın getirileriyle beraber teknolojinin ilerlemesi insan gücünün tek başına yetmediğini kanıtlamıştır. Çalışılacak kişilerin alanında bilgili ve teknolojiye ayak uydurabilen kişiler olmaları gerekmektedir. Burada karşımıza nitelikli eleman tanımını çıkmaktadır. Nitelikli eleman meslek dalıyla yetişmiş kişilere verilen addır. İhtiyaç duyulan nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak mesleki eğitimle mümkün olabilir. Büyümeyi hedefleyen ülkelerin nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için mesleki ve teknik eğitimin etkili bir şekilde veriliyor olması gerekir (Koca, Koç ve Özlü, 2007).

Eğitim ülkelerin gelişiminde önemli bir faktördür. Eğitim sistemindeki eksiklikler ve yanlış uygulamalar ülkelerin bilimsel anlamda ilerleyememesine engel teşkil eder. Mesleki eğitim ülkenin refah düzeyine artırmak için önemli bir etmendir. Gelişmiş ülkeler eleman ihtiyaçlarını karşılamak için mesleki eğitime önem vermektedir. Eğitim sistemlerini mesleki eğitime göre ayarlayarak nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak mümkündür. Ülkeler mesleki ilerlemeyi sağlayarak refah düzeyini artırabilir.

Ülkemizde mesleki eğitimin amacı meslek alanları için iyi yetişmiş nitelikli ara eleman yetiştirmektir. Mesleki eğitim sektörlerin can damarı olarak görülmektir. Yetişmiş ara elemanların bulunmasında zorluk çekilmektedir. Sektörlerin ara eleman ihtiyaçları fazla iken birçok kişi işsiz kalmaktadır. Mesleki eğitim yaygınlaştırılarak, işsizlik azaltılabilir ve

sektörlerin eleman ihtiyaçlarının karşılanması sağlanabilir (Alkan, Doğan ve İlhan, 1996, s.56).

Tufan ve arkadaşlarına (2009) göre, mesleki eğitim bir toplumda yaşayan bireyin, yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir. Mesleki eğitim, bireyin herhangi bir meslek dalında tam başarı seviyesine gelebilmesi, becerilerini ve kişilik kabiliyetlerini daha iyi kullanmasını sağlamak amacıyla gerekli eğitimlerin verilmesidir.

Bireyin, başka insanlarla uyum içerisinde, takım çalışmasını bilerek, yeterli bilgi ve donanıma sahip, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan iyi bir pozisyonda olabilmesi için amaçları doğrultusundaki eğitimleri alması gerekmektedir. Bu bağlamda Türkiye’de farklı meslek çeşitlerine yönelik eğitimler bulunmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimin, ülke için gerekli olmasının nedenleri:

- Sektörlerin eleman sağlamak,
- Kaliteli ve verimli üretim sağlamak,
- Meslek sahibi insanlar yetiştirmek,
- Göç eden bireylerin gelişimini sağlamak,
- Kaliteli, ucuz mal ve hizmet sağlamak,
- Piyasada rekabet gücünü artırmak,
- Etkin kaynak kullanımı,
- Teknolojiye uyum sağlama,
- Hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi şeklinde sıralanabilir.

Türkiye de farklı meslek gruplarına yönelik olarak çeşitli meslek eğitimi veren eğitim kurumları yer almaktadır. Meslek okulları sağlık, endüstriyel veya sanatsal eğitimler verebilmektedirler. Mesleki liselerde eğitim görmüş olan kişiler ilgi duydukları alanla ilgili

gerekli temel bilgiye sahip oldukları için; bir üst düzey eğitim amaçlarına yönelmede veya hayata atılmada çok fazla zorluk yaşamazlar. Toplumsal fayda ve ulusal ekonomi açısından bu tarz okullar hem bireye hem de ülkeye katkı sağlamaktadırlar. Bu okullarda muhasebe, elektrik, elektronik, yapı, bilgisayar, döküm, otomotiv, sağlık, turizm, bankacılık, maliye ve bilgisayar gibi iş kollarına yönelik eğitimler vermektedir.

2.2.1. Mesleki Eğitimin Amacı

Dünya çapındaki ilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler çok hızlı ve süreklilik göstermektedir. Mevcuttaki iş kapasiteleri farklı iş kollarına dönüşmüş veya yan kol oluşturmuştur. Hatta bu gelişmelere bağlı olarak yeni iş kolları da oluşmuştur. Ülkeler arasındaki iletişimin ve ticaretin artması ile güçlü rekabet ortamları da oluşmuştur. Bu durum ise mesleki donanıma sahip, kalifiye çalışanlara daha fazla ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Ülke genelinde oluşan bu açığın kapatılması, ülkelerin gelişmelere ayak uydurabilmesi ve ülkenin daha da ileri gidebilmesi için mesleki eğitim giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Mesleki eğitim alan bireylerin, istenilen teknolojik-güncel düzeyde yeterli eğitim almaları ülkelerin amaçları doğrultusunda olur. Eğitim alan bireyler hızlı bir şekilde ulusal ekonomiye kazandırılmalı ve bireysel kazanımlar elde etmeleri sağlanmalıdır.

Toplumsal amaçlar: Toplumsal açıdan mesleki eğitim, toplumda bulunan bireylerin sosyal ve ekonomik özgürlüklerini alarak topluma hizmet etmelerini sağlamak olmalıdır. Toplumda oluşan ihtiyaçları karşılamak, birlikte yaşanan küresel dünyamızda iş paylaşımını bireylerin üstüne yüklemektedir. Her bir birey kendi alanında çalıştığı işi ne oranda düzenli ve düzgün yaparsa ulusal anlamda sosyal ferah ve sosyal huzur o oranda artacaktır. Ülkenin kalkınması ve daha ileri yaşam kalitesine ulaşması eğitim almış bireylerin artması ile olmaktadır. Eğitim seviyesi artmış birey daha çalışkan ve daha üretken olacaktır. Üretken bireyse yeniliklere olanak sağlayacaktır. Toplumsal çıkarlar açısından daha nicelikli bir yaşam tarzının oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Kişisel amaçlar: Mesleki eğitim, ilgi ve yeteneklerini geliştirebilecek gerekli davranış, bilgi ve becerileri edinmesiyle bireyi yaşama hazırlamak, bireyin severek ve başarılı bir şekilde yapacağı mesleğe sahip olmasını sağlar. Kişi becerilerini artırdıkça iş yapabilme yeteneğinde artacaktır. Bireysel kazanımlar toplumsal statüde kişisel faydalarda sağlayacaktır. Mesleki eğitim, bireye mesleksel edinimler vererek toplum içinde kendi başına iktisadi kararlar vermesine olanak sağlar. İktisadi özgürlüğünü eline alarak bireyin yaşama daha iyi hazırlanmasına ve daha mutlu bir hayat sürmesine imkân verir.

2.2.2. Mesleki Eğitimin Fonksiyonları

İlim ve teknolojiadaki gelişim ve değişim nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaktadır ve nitelikli insan gücü açığının oluşmasına neden olmaktadır. Bu değişim ve gelişimler insanların kendilerini geliştirme amacı ile daha fazla çaba harcamalarına neden olabilmektedirler. Kişinin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirip, toplum için de statü sahibi olabilmeleri ve amaçları doğrultusunda başarıyı elde edebilmeleri açısından mesleki eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

İktisadi kalkınma, ulusların en önem verdiği hususlardan biridir. Bu nedenle, ülkede iş alanlarında yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgili, mesleksel beceri ve bilgiye sahip nitelikli eleman arayışına girmiştir. Bu arayışı ortadan kaldırabilmek için, yeniliklere uyum sağlayabilen, kendini geliştirebilen, yeterli bilgi ve beceriye sahip donanımlı bireyler yetiştiren mesleki eğitim okulları gerekmektedir.

Toplumsal fayda, ulusal çıkarlar ve ticari rekabette başarı elde etmek için meslek eğitimine ihtiyaç vardır. Her geçen gün bu ihtiyaç artmakta ve gereksinimler teknolojik gelişmelere göre şekillenmektedir. Toplumsal kalkınma ve belirli bir refah seviyesine ulaşabilmek için mesleki okullarda verilen eğitimin kalitesi ve uygulama faaliyetleri oldukça etkilidir.

2.3. Sanat Eğitimi

Sanat bireylerin hislerini ve duygularını farklı enstrümanlarla etkili ama farklı yollarla birbirlerine anlatma çabası olarak tanımlanabilir. Kullanılan enstrüman ve aletler farklılık arz etse de kişilerin özel yetenek ve becerileri sayesinde çok güzel sanatsal eserleri ortaya çıkabilmektedir. Sanatsal gelişim bireylerde farkındalık ve yaşam döngüsüne değişik açılardan bakmayı öğretmektedir. Kendini daha farklı ve özel ifade edebilen birey, bu çabasıyla başkalarına da bu bakış açısını yansıtabilmektedir.

Sanatsal eğitim bireylerin kabiliyetlerine göre değişik alanlarda özel beceri ve yetenek kazanmalarını hedef almaktadır. Eğitim alan bireyler, aldıkları sanatsal eğitim sonrasında topluma huzur ve farkındalık kazandırabilirler. Bireysel kazanım olarak da, kendilerini daha iyi ifade edebilen, ruhsal açıdan daha sağlıklı, topluma faydalı eserler verebilirler.

Toplumsal açıdan sanatsal değerlerin çeşitliliği, o ülkenin içinde bulunduğu refah düzeyinin iyi yönde olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Topluma kazandırılan her bir eser, aslında kültürel mirasımız olarak gelecek nesillere de aktarılabilen bir bilgi birikimidir.

Sanatsal eğitimi, kişileri özgürleştiren, kişinin benliğini ve içinde yaşadığı çevreyi tanıyarak, yaratıcılığını ortaya çıkaran bir eğitim sistemidir. Bu tür eğitim alan kişiler, duygusal ve düşünsel olarak daha olumlu bir dünya bakışına sahip olabilmektedirler. Kişi almış olduğu sanatsal eğitim ile duygularını yönlendirebildiği için algılama yeteneğini de geliştirmektedir. Bu da kişinin çevresiyle olan iletişim düzeyini geliştirebilmektedir (Özcan, 2002: ss.72–73).

2.3.1. Sanat Dalları

Sanatsal alanlarda eğitim veren kurumlar, toplum bireylerinin daha akılcı ve özgür yaşamasına olanak tanır. Bugün sanatsal eğitimde genel olarak müzik ve resim alanları ön

planda tutulmaktadır. Sanatsal değerler ve eğitim klasik ve modern olmak üzere iki farklı şekilde ele alınabilir (Bayraktar, 2017).

- Pratik (endüstriyel) sanatlar, zanaatkârlık
- Güzel sanatlar (Plastik, Ritmik ve İşitsel sanatlar)

Pratik sanatlar (zanaatkârlık), 19. Yüzyıl öncesinde usta-çırak ilişkisi içerisinde gündelik ihtiyaçların karşılanması için genellikle el becerisine dayalı olan sanat dallarıdır. Bugünün teknolojik yenilikleri nedeniyle gelişen pratik uygulamaların sağladığı kolaylıklar, bu tür el becerisi gerektiren meslek dallarının geçerliliğini yitirmesine neden olmuştur. Unutulmaya yüz tutan bu meslek dalları bugün devlet okullarında veya özel eğitim merkezlerinde bireysel hobi ve zevk amacıyla öğretilmektedir. Kültürel miras olarak değerlendirilebilen çinicilik, hattatlık, ebru sanatı, dokumacılık, halıcılık gibi meslek dalları bunlara örnektir.

Görsel sanatlar, göze hitap eden iki veya üç boyutlu görsel eserler sunarlar. Heykel, resim ve mimari eserler görsel sanatlar alanına verilebilecek örneklerdir. Heykeller taştan olabildiği gibi balmumu, tahta, metal veya daha farklı şekillerde de olabilir. Türkiye’de resim sanatı teknoloji ile beraber ilerlemiş, daha yenilikçi resim teknikleri ortaya konmuştur. Grafik tasarım, mimari çizimler ve duvar süslemeleri teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir. İşitsel sanatlar, kulağa hitap eden sanat dalları içerisinde küresel olarak daha fazla önem taşımaktadır. Yeniliklerle beraber farklı müzik enstrümanları ve küreselleşme sonucu farklı kültür müziklerinin birbiriyle kaynaşması çeşitliliği artırmıştır. Küreselleşme ve müziğe olan ilgi farklı tarzlarda müzik çeşitliliğinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Çeşitliliğin artması eğitim alanında da farklı yönelmelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Opera, tiyatro, bale ve dans hem görsel hem de işitsel zevklere hitap eden, ritmik (dramatik) olarak tanımlanan sanat dallarıdır. Türkiye’de opera, tiyatro, bale ve dans eğitimleri cumhuriyet dönemiyle birlikte hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. Eğitimler ve imkânlar arttıkça son yıllarda bu sanat dallarında ortaya çıkan eserlerde de artış görülmüştür.

Modern sanat sınıflamasında (Bayraktar, 2017):

- Yüzey sanatları
- Hacim sanatları
- Mekân sanatları
- Dil sanatları
- Ses sanatları
- Hareket sanatları
- Dramatik sanatlar

Yüzey sanatları, iki boyutlu olarak şekillenen resim, afiş, grafik, karikatür, fotoğraf, hat ve minyatür gibi farklı sanat çalışmalarını temsil eder. Hacim sanatları, üç boyutlu olan heykel, seramik ve kabartma sanatlarını ele almış ve bunlara göre sınıflandırma yapmıştır. Mekân sanatları, gündelik yaşamda görünen ve kullanılan mekânların görsel unsurlarını daha etkili ve çarpıcı hale getirmek için iç ve dış mimari ile peyzaj çalışmalarını barındırmaktadır. Dil sanatları roman, şiir, hikâye gibi edebi yazın türlerini barındırır. Ses sanatları müzik ve müzik çeşitlerini, hareket sanatları ise bale, pantomim ve dans gibi sanatsal türleri kapsar. Tiyatro, sinema ve müzikal ise dramatik sanat dalları içerisinde yer alır.

2.3.2. Sanat Eğitiminde İstenilen Çıktılar

Sanat eğitiminin amacı; hem sanat üreticisinin hem de sanat eseriyle karşılaşarak onu değerlendiren sanat tüketicisinin zihinsel aktivitelerini harekete geçirmek; duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi yeteneklerini geliştirmektir (San, 1977, s.2). Sanatsal eğitim ile kişi duygusal olarak hissettiklerini, çeşitli araçların yardımı ile diğer kişilere aktarabilir. Bu tür eğitim sistemiyle kişinin tüm yönlerinin gelişmesi sağlanabilir. Kişilere sanatsal eğitimin yanında sözel ve sayısal derslerde verilmelidir. Sayısal ve sözel dersler kişinin genel kültür ve yeteneğinin gelişmesine olanak tanır. Aynı zamanda kişinin hayat gücünün ve yaratıcılığının artmasını sağlar. Sanat eğitimi kadar ek olarak verilen

sayısal ve sözel dersler de bireyi topluma hazırlamak için gereklidir. Birey hem genel kültür ve yeteneğini hem de sanatsal yeteneğini geliştirerek kişisel ve toplumsal olarak fayda sağlayan çalışmalar ortaya koyabilir.

Sanatsal eğitim, bireye kendini ifade edebilme yetisi kazandırmalıdır. Zekasını ve yeteneklerini kullanma becerisi artan birey kendini daha iyi tanır. Başkalarının da kendisini tanımaya olanak sağlamış olur. Bireyin özgüveni artarak, kendini daha iyi ifade edebilen, problemlerine kolay çözümler bulabilen, insanlarla daha uzlaşmacı, karakter yapısı daha olgun, kişilik sahibi birisi haline gelir (San, 1977, s.2). Toplumda, kişilik olarak statü kazanan birey, topluma kendini göstermekten çekinmez. İnsanlarla daha iyi iletişim kurabilir, onların istek ve ihtiyaçlarına uygun daha anlamlı ve yaratıcı eserler sunabilirler. Yapmış olduğu eserlerle her kesimden insana hitap etmeye çalışır. Kültürel miras bazında düşünüldüğü de bu eserler, gelecek nesillerin ufkunu açmada ve daha iyiye, daha mükemmelere ulaşmalarında etkili olacaklardır.

2.4. Güzel Sanatlar Lisesi

İlköğretimden sonra 4 yıllık bir eğitim süreci ile orta öğretim düzeyindeki meslek sanat eğitimi veren kurumlara güzel sanatlar lisesi denir. Bu liselerde müzik ve resim bölümü olarak iki farklı sanat dalında eğitim verilmektedir. 4 yılın 1 yılı hazırlık olan bir eğitim programı uygulanmaktaydı. Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla, 2005-2006 öğretim yılından itibaren 1 yıllık hazırlık kaldırılarak, 4 yıllık eğitim programı yeniden düzenlenmiştir (Resmi Gazete, 16/12/2006: 26378). Güzel sanatlar liseleri eğitim verecekleri öğrencileri özel yetenek sınavında başarı gösterenlerden seçmektedir. İlk güzel sanatlar lisesi İstanbul’da 1989- 1990 eğitim öğretim yılında açılmıştır.

Anadolu güzel sanatlar liseleri, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre uygun alanda eğitim-öğretim görmelerini amaçlar. Özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına iyi bir şekilde hazırlanmalarını sağlar. Öğrencilerin alanlarına yönelik araştırmacı, yeteneklerine göre uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken bireyler olarak yetişmelerine

öncülük eder. Yerli ve yabancı sanatsal eserleri bilmeleri ve yorumlayabilme yeteneklerini geliştirebilmeleri sağlanır (MEB Mevzuat, Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, 15.07.2018).

Güzel sanatlar lisesi öğrencileri aldıkları alan dışı derslere ek olarak seçmeli dersler de alabilmektedirler. Öğrenciler alanlarına göre almak zorunda oldukları derslerle birlikte haftalık toplamda 40 saat ders almaktadırlar. Buna göre; zorunlu derslere de sonra, 9. sınıflar 5 saat, 10. sınıflar 1 saat, 11. sınıflar 7 saat, 12. sınıflar ise 8 saat seçmeli ders alabilmektedirler (Yazıcı, 2017, s.289). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin alan dersleri dışında aldıkları alan dışı ve seçmeli dersler, öğrenciye yaratıcılık, anlamlandırma ve farklı bakış açısı sağlama gibi çeşitli katkılar sağlayabilmektedir.

2.4.1. Giriş Beceri Şartları

Ortaokulların 8. sınıfını 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında bitiren öğrenciler dilekçe ile birlikte öğrenim görmek istediği okul türlerinden sadece birisinin okul müdürlüğüne e-Okul üzerinden başvuruda bulunacaktır. Fotoğraflı Sınava Giriş Belgesi e-Okul üzerinden alınacaktır. Geçici eğitim merkezlerini (GEM) bitirenler ise dilekçe, bir fotoğraf ve ortaokul başarı puanını da gösteren öğrenim belgesi ile birlikte ilgili okul müdürlüğüne başvuru yapacaklardır (MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü).

Öğrencilerin, güzel sanatlar liselerinde eğitim almak istediği alada bazı yetenek ve becerilere sahip olması şartı aranmaktadır. Bunun için okullar her yıl eğitim verecekleri kontenjanları kadar öğrenciyi yapmış oldukları yetenek sınavında gösterdikleri başarıya göre belirlemektedirler. Bu okullarda verilen eğitiminden istenilen neticelerin alınabilmesi, eğitim verilen öğrencinin alanın gerektirdiği yetenek ve beceriye sahip olmasına bağlıdır. Gerekli olan ilgi, yetenek ve beceriye sahip olmayan kişiye ne kadar iyi bir eğitim verilmiş olsa da istenilen başarı her zaman elde edilmeyebilir.

Güzel sanatlar liselerine giriş için düzenlenen yetenek sınavında 50 puan altında kalan öğrenciler başarısız sayılarak değerlendirmeye alınmayacaktır. Yetenek sınavından

alınan puanın %70'i ile ortaöğretim başarı puanının %30'u alınarak 100 puan üzerinden başarı listelemesi yapılır. Okullar en başarıdan başlayarak sıralanan listeden kontenjanları kadar öğrenciyi ve yedek öğrencileri belirlenir (Okul Rehberlik Sitesi, 20.07.2018).

Güzel sanatlar lisesi görsel sanatlar bölümü yetenek değerlendirme sınavı iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada canlı veya cansız model tüm öğrencilerin görebilecekleri bir noktaya bırakılır ve öğrencilerin bu modeli resmetmesi istenir. Yapılan resimler yerleştirme, oran-orantı, çizgi kalitesi, hareketi doğru yakalama, bütünlük ve çalışmayı tamamlayabilme olmak üzere beş aşamada (eşit puanlar üzerinden) değerlendirilmektedir. İkinci aşamada herhangi bir imgesel konu öğrencilere dağıtılır ve bu konu imgesel olarak resmetmeleri istenir. Öğrencilerin imgesel konuları kompozisyon ve kurgu olarak değerlendirilir. İki aşamanın puanlaması eşit şekilde %50 üzerinden değerlendirilmektedir(Okul Rehberlik Sitesi, 20.07.2018).

Desen için Oran orantı, yerleştirme, çizgi kalitesi, hareketi doğru yakalama, bütünlük ve çalışmayı tamamlayabilme olarak 5 adımda incelenirken ikinci aşama olan imgesel çizimde kompozisyon ve kurgu olarak iki aşamada puanlanır. Puanlamalarda kendi içinde de önem derecesine göre ağırlıklı derecelendirme (desen %40,imgesel %60) yapılır.

Güzel sanatlar liseleri resim eğitimi bölümünde kültür derslerinin yanı sıra, iki boyutlu sanat atölyesi, üç boyutlu sanat atölyesi, desen, müze eğitimi, estetik, grafik, sanat tarihi, Türk resim heykel sanatı, çağdaş dünya sanatı, sanat eserleri inceleme derslerinde eğitim verilmektedir. Güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde kültür dersleri (Türk edebiyatı, dil ve anlatım, coğrafya, tarih, T.C. inkılap Tarihi ve Atatürkçülük, İngilizce, matematik, fizik, kimya, biyoloji din kültürü ve ahlak bilgisi, sağlık bilgisi, felsefe, beden eğitimi, görsel sanatlar, drama, trafik ve ilk yardım)" nin yanı sıra; Türk ve batı müziği çalgıları, (keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, bağlama, flüt vb.), piyano, Batı müziği koro eğitimi, Türk müziği koro eğitimi, Türk ve batı müziği çalgıları, batı müziği tarihi, geleneksel Türk müziği tarihi, müzik biçimleri, batı müziği tarihi, müziğe giriş dersleri, bireysel ses eğitimi, bilişim destekli müzik çalgı bakım onarım ve en önemli ve temel ders niteliği taşıyan müziksel

işitme okuma ve yazma (MİOY) derslerinde ayrıca bakanlığın belirlediği seçmeli dersler içerisinden öğrencilerin seçtikleri seçmeli derslerde eğitim verilmektedir.

2.4.2. Alan Derslerinin Önemi

Tarih boyunca resim, insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmekte kullandıkları bir iletişim aracı olmuştur. Eski çağlarda insanların mağara duvarlarına duygu ve düşüncelerini aktarmak için yaptıkları resimler o çağlara ait bilgiler edinilmesini sağlamıştır. Bir nevi geçmiş ile gelecek arasında ki iletişimi sağlamaktadırlar (Sezer, 2001: 7-8).

Resim dersinin tüm dersler içerisinde kendine has anlatım yöntemleri vardır. Bu ders öğrencilere algılama, düşünme ve kendilerini daha iyi ifade edebilme yetenekleri kazandırmaktadır. Resim hobisel bir etkinlikten çok daha fazlasını ifade etmektedir (San, 1979). Resim dersi kişilerin yaratıcılıklarının gelişmesini sağlayan görsel eğitim türlerinden biridir. Resim dersi, öğrencilerin sorgulayarak, araştırarak, deneyerek ve yaşayarak öğrenmelerine fırsat tanıyan ve onların etkin bir şekilde, yaratıcı, eleştirel ve özgün düşüncelerden ortaya çıkan eserlerin oluşumuna olanak sağlar. Bu ders öğrencilerin öğrendikleri konuları zihinlerinde nasıl tutabilecekleri konusunda yetenek kazanmalarını sağlamaktadır. Öğrencinin duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmesinin yanı sıra öğretmenin öğrenciyi anlamasını da sağlamaktadır. Güzel ve iyilik dolu duyguların aşılanmasını, yöntemli ve planlı çalışmayı destekleyen bir derstir (Tan, 2006, s.32).

Say' a (1996) göre, müzik öğretimi daha çok “bireysel öğretim” ağırlıklıdır. Hangi boyutta, hangi biçimde gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin müzik öğretimi, temelde; ilkeli, düzenli, planlı ve yöntemli olmayı gerektirir. Bu gereklilikle müzik öğretimi genellikle okullarda, okul niteliği taşıyan yerlerde veya onlara benzeyen çevrelerde veya ortamlarda bu isin ehli, bu is için yetiştirilmiş kimselerce, yani müzik öğretmenlerince yapılır ya da yapılmayı gerektirir.

Uçan' a (1997) göre, özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel

katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, isin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Müzik alanında eğitimi verilen bu alan derslerinden öğrenciler müziksel çeşitli bilgi ve yeteneğe sahip olabilirler. Ülkede ve dünyadaki sanatsal gelişimlerin öğrenilmesi, öğrencinin sanatın çevresel ve toplumsal olaylardan nasıl etkilendiğini kavramasını sağlayacaktır. Müziksel işitme kişinin bu alandaki yeteneğinin göstergesidir. Bu alanda alınan eğitimle kişi bu yeteneğini geliştirebilir. Türk ve batı müziğine özgü çalgıların tanınması ve geçmişten bu güne değin kullanımı konusunda bilgi edinilebilir. Türk ve batı müziği ile ilgili bilgi birikimine sahip olunabilir. Alan derslerinden Türk sanat müziği teori ve uygulamaları dersi oldukça kapsamlı bir derstir. Çünkü Türk sanat müziği ayrıntılı incelikler içeren kapsamlı bir müzik koludur. Dijital ses teknolojileri ile ilgili bilgi birikimi sağlayarak öğrencinin mesleki beceri kazanması sağlanabilir. Öğrenci alan dersleri ile ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu, bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazanma gibi becerileri de kazanır. Ayrıca öğrencinin ilgi ve becerisine bağlı olarak tercih ettiği çalgı aleti veya aletlerini çalmayı öğrenebilir (MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü).

2.4.3. Alan Dışı Dersler ve Amaçları

2.4.3.1. Sayısal Dersler

Güzel sanatlar lisesinde öğrencinin aldığı eğitimi destekleyici bazı alan dışı derslerde de eğitim verilmektedir. Bunlar; matematik, fizik, kimya, biyolojidir. Bu derslerin ayrı önem taşıdığı bir gerçek ancak matematik dersi öğrencinin birçok alanda gelişimini destekleyen bir ders olduğu unutulmamalıdır. Matematik dersini sevmeyen ve anlayamayan bir öğrenci

için gereksiz ve zaman harcayan bir uğraş olarak görülse bile bu dersin kişi gelişimine sağladığı katkılar çok fazladır. Matematiğin anlamını kavrayan bir öğrenci bu dersi sevmeye başlar, zevk alır ve başarılarını artırma yönünde büyük bir adım atmış olur.

Matematik dersi öğrencilerin düşünme yeteneklerini geliştirir, analiz ve sentez yapabilmelerini sağlar. Özgün ve çözüm odaklı düşünebilme, düzenli çalışmaya, bir konu üzerine odaklanabilme, bilimsel düşünebilme ve pozitif bir şekilde görebilme gibi birçok olumlu katkılarda da bulunur (Yazıcı, 2016, s.33).

Fizik dersi öğrencilerde fizik bilimine karşı ilgi uyanmasını sağlamayı amaçlar. Fizik bilimi yaşamın her evresinde varlığı hissedebilecek ve gözlemlenebilecek birçok unsuru içerisinde barındırmaktadır. Öğrencilerin merak duygusunu ortaya çıkarma, keşfetmeye yönlendirme, bilimsel sorgulama ve anlayabilme, bilimsel ölçekleri kullanarak bilgi üretme ve problem çözebilme gibi birçok olumlu katkı sağlar. Toplumsal, kültürel gelişim ve değişimlerin fizik bilimine etkisinin anlaşılmasını sağlar (Yiğit, 2013, s.1).

Fizik gibi kimya da yaşamın çeşitli evrelerinde karşılaştığımız terimleri içermektedir. Kimya dersi, öğrencinin kimya bilimini anlamasını, tarihsel süreç içindeki gelişiminin neden-sonuç ilişkisi içinde anlaşılmasını sağlar. İleriki yaşamındaki kariyer planları ve girişimcilik konularında farkındalık yaratır. Kimya kavramlarına ve sembolik diline aşinalık kazandırma amacı ile gündelik hayatta karşımıza çıkabilen kimyasalların özellikleri ile işlevleri arasındaki ilişkinin keşfedilmesini sağlar. Kimya dersi, kimyasalların insan ve çevre üzerindeki etkisinin anlaşılmasını, kimyasalların insan ve çevre sağlığı açısından doğru şekilde kullanılması konusunda bilinçli bireylerin yetişmesine olanak tanır (Yazıcı, 2016, s.34).

Günlük yaşamımızla iç içe olan bir diğer konu ise biyolojidir. Biyoloji dersi, öğrencilerin biyolojide yer alan temel teoriler, kavramlar, süreç ve uygulamalar konusunda yeterli bilgi, beceri ve anlayışa sahip olmalarını sağlamayı amaçlar. Ayrıca yaşamlarında

karşılaşılabilecekleri bilimsel bilgi ve uygulamaların farkında olan ve öğrenmeye istekli bireyler yetiştirmektir (Kızıroğlu, 1988, ss.245-246).

2.4.3.2. Sözel Dersler

Sözel dersler, sayısal derslerin aksine soyut içeriklidir. Öğrencilerin daha çok duygusal ve sosyal açıdan gelişmelerine destek olurlar. Bu dersler; dil bilgisi, Türk edebiyatı, tarih, inkılap tarihi ve Atatürkçülük, coğrafya ve felsefedir. Dil bilgisi dersi, öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, anlama ve yazma becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Ayrıca öğrencinin Türkçeyi kullanma becerilerinin gelişmesini, bireysel ve toplumsal düzeyde değerlerin bilincini oluşturmayı sağlar (Yazıcı, 2016, s.31).

Türk edebiyatına ait eserlerin okunması ve değerlerinin anlaşılması hem öğrencilerin bakış açılarının gelişmesi hem de kültürel değerlerimizin sahiplenilmesi açısından önem taşımaktadır. Türk edebiyatı dersi öğrencilerin, metinde dile yüklenen anamı kavramayı ve metni yorumlayabilme becerisini kazanmalarını sağlar. Milli ve evrensel değerlerin nasıl incelenip, değerlendirileceği konularında gelişmelerini sağlamak, edebi bir metinde kullanılan üslubun neden, niçin, nasıl ve nerede kullanılmış olduğunu anlayabilmelerini sağlayacak beceri kazandırır (Güzel, 17.07.2018).

Tarih bilgisine sahip bir birey bu günün ve geleceğin kıymetini ve önemini daha iyi anlar. Tarih dersi öğrencilerin dünyayı anlama ve anlamlandırmalarını sağlayacak yetenekleri kazanarak bilinçli bir şekilde yetişmelerini sağlar. Tarihi olaylara duyarlı ve tarihin bugün ve gelecek için ne kadar önemli olduğunun bilincinde bireyler olarak yetişmelerini sağlar (Yazıcı, 2016, s.32).

İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi ise öğrencilerin Atatürk ilke ve inkılaplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimindeki önemini ve etkisini kavramalarını sağlar. Laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerlerin önemini kavrayıp, yaşatmaya istekli bireyler olarak yetişmeleri amaçlar. Öğrencilere Türk tarihi ve Türk kültürünü oluşturan temel unsur ve süreçleri kavratarak kültürel mirasın korunması ve

geliştirilmesinde sorumluluk almalarının önemini vurgular. Geçmiş, bugün ve gelecek algılarında tarih bilincini oluşturup, millî birlik ve beraberliğin önemini kavratır (MEB Müfredat, 2018, s.8).

Ülkeler için coğrafi özellikler oldukça önemlidir. Coğrafya dersi, öğrencilerin coğrafya biliminin temel kavram, kuram ve yöntem bilimini kullanarak araştırma yapabilme yeteneğine sahip olmalarını sağlar. Evrenin temel unsurlarını yaşamla ilişkisini kavrayıp, insan-doğa ilişkisi çerçevesinde coğrafi sorgulama becerileri kazandırır. Ekosistemin işleyişine yönelik sorumluluk bilinci, doğal ve beşeri sistemlerin işleyişi, önemi ve özenli kullanımı konusunda bilinçlenmelerini sağlar. Coğrafi özelliklerin ülke refahı için önemini kavranması ve korunması gerektiği bilincinin oluşması için önem taşımaktadır. Öğrencilerin önce kendi çevreleri olmak üzere, ülke ve dünya çapında coğrafi değerlerin önemini kavramalarını ve korunması gerektiği bilincine ulaşmalarını sağlar. Doğa ve insanın uyum için de yaşamlarını devam ettirebilmeleri için dikkat edilmesi ve önem verilmesi gereken konular hakkında bilgilendirir. Doğal afetler ve çevre sorunları hakkında bilgi edinip, araştırmalar yaparak, önlem alma yönünde fikirler geliştirmek ve uygulamalar geliştirilmesini sağlar (Yazıcı, 2016, s.33).

2.4.4. Konu İle İlgili Çalışmalar

Yazıcı'nın (2017) "Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Ders Başarılarının İncelenmesi" adlı makalesinde; resim ve müzik bölümü öğrencilerinin alan dışı derslerindeki başarıları, sayısal ve sözel olmak üzere ders türlerine göre farklılık göstermekte midir, sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; müzik bölümü öğrencilerinin resim bölümü öğrencilerine göre sözel ve sayısal derslerde daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kişisel ve öğrenme özelliklerine göre eğitim yöntemlerinin geliştirilmesi önerisi geliştirilmiştir.

Kandemir (2007), Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin üniversitelerin özel yetenek sınavlarındaki başarı düzeylerini incelemek üzere yapmıştır.

Çalışma, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı programının 2004-2005, 2005-2006 ve 2006-2007 yıllarında açtığı özel yetenek sınavlarına giren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi resim bölümlerinden mezun öğrencileri kapsamaktadır. Araştırma, ilgili yıllara ait öğrenci işleri arşivinin ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalından elde edilen sayısal bilgiler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, AGSL resim bölümü ve diğer lise mezunlarının başarı düzeyleri tespit edilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Altinkurt (2006)'un üniversitelerdeki güzel sanatlar eğitim programları giriş sınavı sonuçlarının değerlendirilmesi üzerine yaptığı araştırmada; özel yetenek sınavlarına giren öğrencilerin niteliklerinin ve öğrencilerin seçime temel oluşturan puanları ile başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini 2004–2005 öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yetenek sınavına başvuran 315 öğrenci ile programa giren 60 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, ÖSS puanı yüksek olan öğrencilerin yetenek sınavı puanları düşük olmasına rağmen sınavı kazandıkları belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ÖSS puanları ile uygulamalı derslerdeki başarıları arasında negatif ve orta düzeyde; yetenek sınavı puanları ile uygulamalı derslerdeki başarıları arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki bulmuşlardır.

Ayaydın (2010); Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde kullanılan ölçme değerlendirme yöntemlerini belirlemek ve tartışmak amacıyla yaptığı araştırmasını desen dersi ile sınırlı tutulmuştur. Çalışma grubu 68 resim-iş öğretmeninden oluşmuş olup, deney ve gözlem yoluyla elde edilen veriler, istatistik yöntemlerle çözümlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak; hem geleneksel yöntemle hem de ölçütlere dayalı yöntemle yapılan ölçme-değerlendirmede sonuçlarının birbirinden çok uzak olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda araştırma sonuçları resim-iş öğretmenlerinin değerlendirme yaparken kişisel beğenilerinden uzaklaşmadıkları şeklinde yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın araştırma yöntemi hakkında alt başlıklarla genel bir bilgi sunulmuştur. Bunlar; araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama şekli, veri toplama süresi ve verilerin analizidir.

3.1. Araştırma Deseni

Bu nitel çalışmanın deseni betimsel taramadır. Betimsel araştırmalarda, bireylerin çalışılan olguya ilişkin olarak tutum, görüş veya davranışlarının açığa çıkarılması amaçlanır. (Creswell, 2008)

Hazırlanan sorular katılımcılara uygulanmış sorulara verilen cevapların işlenmesi ve kategorilendirilmesi ile tamamlanmıştır. Katılımcıların kişisel değişkenleri göz ardı edilerek(yaş, cinsiyet, sınıfı, ailevi yapısı vb.) homojen dağılım gösterdiği varsayılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini Denizli Merkezefendi ilçesindeki Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi 9. 10. 11. Ve 12. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır(n=228).

Bu araştırmanın örneklemini araştırmanın geçtiği okuldaki 9. 10. 11. Ve 12. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır(n=50).

3.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Denizli Merkezefendi ilçesindeki Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri arasından tesadüfi örnekleme ile seçilen resim ve müzik bölümü öğrencileriyle bire bir görüşme yapılarak araştırmanın verileri toplanmıştır. Araştırma sorularına cevap verebilmek amacıyla ihtiyaç duyulan veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu

kullanılarak toplanmıştır. Görüşmeler sırasında öğrencilerin verdikleri bilgilerin ayrıntılandırılması ve derinleştirilmesi amacıyla, araştırmacı ekstra sorular sormuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışma, nitel araştırma yönteminin betimsel bir araştırmasıdır. Çalışma içinde öğrencilere açık uçlu ve kişisel düşüncelerini aktarmasını sağlayan kısa sorulardan oluşan anket formu sesli olarak verilmiştir ve cevaplar kaydedilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışma için kategorilendirme işlemine sorulara verilen cevapların yoğunluğuna göre oluşmuştur. Analiz aşamasında sayı ve yüzde verilerek tablolastırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problemine ve alt problemine cevap verebilmek için araştırma grubunda bulunan katılımcıların sorulan sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiş olup, elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek tartışılmıştır ve yorumlanmıştır.

4.1. Birinci ve İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin alan dışı derslerdeki başarı durumu nedir?” biçiminde belirlenmişti. İkinci alt problemi ise “ Alan derslerindeki başarı durumunuz nedir?” Bu alt problemlere cevap verebilmek amacıyla, öğrencilere görüşme yoluyla alan dışı ve alan derslerindeki başarı durumları sorulmuş ve aşağıdaki cevaplar alınmıştır.

Tablo 4. 1.

Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı ve Alan Derslerindeki Başarı Durumlarının Karşılaştırılması

Alan Dışı Derslerde Başarı Durumunuz Nedir?			Alan Derslerindeki Başarı Durumunuz Nedir?		
	f	%	f	%	
Orta Düzey	23	46	10	20	
İyi	8	16	40	80	
Kötü	13	26	0	0	
Sözel İyi Sayısal Kötü	5	10	0	0	
Sayısal İyi Sözel Kötü	1	2	0	0	
TOPLAM	50	100	50	100	

Tablo 1’den de görülebileceği gibi, çalışma grubundaki öğrencilerin %80’inin alan derslerde başarılı olduklarını %20’sinin ise orta düzeyde başarılı olduklarını ifade etmişlerdir. Alan dışı derslerde ise başarılı öğrenci %16 oranındadır. Orta düzeyde başarılı olan öğrenci %46, başarı ortalaması düşük olarak belirten öğrenciler %26 olmuştur. Öğrencilerin alan derslerinde başarılı olduğu, alan dışı derslerde orta düzey ve altında başarı seviyesinde oldukları görülmektedir. Bu durumun nedenleri öğrencilere sorulduğunda aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. 2.

Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki ve Alan Derslerindeki Başarı Durumlarını etkileyen nedenler Karşılaştırılması

Alan Dışı Derslerde Başarısız Olunma Durunu Etkileyen Nedenler		
	F	%
Yeterince İlgilenmediğim İçin	2	4
Konu Tekrarı Yapmadığım İçin	2	4
Anlamadığım ve Çalışmadığım İçin	27	54
Bu Dersleri Gereksiz Buluyorum	4	8
Öğretmenlerimizin Yeterli Motive Yapmadıkları İçin	2	4
Ders sayısının Çok Olması	8	16
Ortaokuldan Bu Derslerin Düşük olması	4	8
Eğitim Sisteminin Yeterli Olmaması	1	2
TOPLAM	50	100

Tablo 4.2.'den görülebileceği gibi, öğrenciler alan dışı derslerdeki başarısızlıklarının nedeni olarak dersleri anlamamalarını ve çalışmamalarını göstermektedirler. Bu sonuç, öğrencilerin sadece güzel sanatlar alanındaki derslere ilişkin olumlu tutumlara sahip olmaları, alan dışındaki derslere ilişkin ise düşük tutuma sahip olmaları ile ilişkili olabilir. Güzel sanatlar liselerinin amaçları, sadece güzel sanatlar alanında öğrencilere eğitim vermek değildir. Öğrencilerin toplumda etkili ve yararlı bir birey olarak hayatlarını devam ettirebilmelerine destek olacak bilgi, tutum ve becerilerin de kazandırılması güzel sanatlar liselerinin amaçlarındandır. Öğrencilerin dersleri anlamamaları ile derslere ilgi göstermeme ve derslere çalışmamaları arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Bu durumda okul yönetiminin ve öğretmenlerinin çocuklarla sık sık görüşerek, alan dışındaki derslerin de onların yaşamları açısından önemli olduğu konusunda bilgilendirmeleri ve motive etmeleri önem kazanmaktadır.

Tablo 2'den de anlaşıldığı gibi alan dışı derslerde öğrencilerin %54'ünün başarısız olma nedeni; dersleri anlamamaları ve çalışmamaları olduğu tespit edilmiştir. Burada öğrencilerin dersleri anlamama nedenleri arasında bir önceki eğitim kurumunda ki başarı durumunun da etkili olduğu görülmektedir. Öğrenciler algısal anlamda bu derslerde başarılı olamayacaklarını düşünmektedirler. Öğrenciler bu derslerden başarısız oldukça bu derslere karşı antipati besledikleri tespit edilmektedir.

Tablo 4. 3.

Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki Başarılı Olunma nedenini etkileyen nedenler Sorulduğunda aşağıdaki yanıtlar Alınmıştır.

Alan Dışı Derslerde Başarılı Olunma Durunu Etkileyen Nedenler		
	F	%
Öğretmenlerimi sevmem	2	25
Düzenli Çalışmam	2	25
Derslerin İlgimi Çekmesi	2	25
Ortaokulda Bu Derslerimin İyi olması	2	25
Toplam	8	100

Tablo 4.3' te alan dışı derslerde kendisinin başarılı olduğunu belirten 8 öğrencinin başarısını etkileyen etmenler verilmiştir. Öğrencilerin dersle alakalı temellerinin iyi olması, düzenli çalışmaları, konulara ilgi duymaları, öğretmenleri sevmeleri ders başarılarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Ayrıca bu etmenlerin birbirine bağlı ve birbirini tetikleyen etmenler olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin TEOG sınavlarında da yüksek puanlar aldıkları saptanmıştır. Bu öğrencilerin çalışma tempolarını eğitimlerinin ilk yıllarından itibaren oluşturdukları görülmüştür. Algı düzeylerinin daha geniş alanları kapsamaması, bu derslere olumlu bakış açısına sahip olmaları başarılarını artırdığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin alan derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlere bakıldığında, etkenlerin öğrencilerin özelliklerinden kaynaklandığı görülmektedir. Öğrencinin derse olana motivasyonu, düzenli çalışması ve daha önceki yıllardaki başarısı önemli etkenler arasındadır. Bu etkenlerin arasında öğretmenlerin niteliği, okulun atmosferi, kültürü, okul yönetiminin sağladığı destek ve çevresel koşullar gibi etkenlerin bulunmaması dikkati çekicidir.

Tablo 4. 4.

Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Derslerinde Başarı Olunma Durumunu Etkileyen Nedenler Sorulduğunda Alınan cevaplar

Alan Derslerimde Başarılı Olunma Durumunu Etkileyen Nedenler		
	F	%
Öğretmenlerim sevmem	1	2,5
Düzenli Çalışmam	17	42,5
İlgimi Çekmesi ve dersleri sevdiğim için	20	50
Ortaokuldan Bu Derslerin İyi olması	2	5
Toplam	40	100

Bu veriler öğrencilerin alan derslerinde başarılı olmalarının nedenleri büyük oranda; bu dersleri sevmeleri, ilgili olmaları ve düzenli çalışmalarınıdır. Öğrencilerin yeteneklerinin bu alanlarda olması nedeni ile alan derslerini özümseyerek, bu derslerin konularını eğlenceli bulabilmektedirler. Öğrencilerin bu derslere karşı olumlu tutum ve bakış açılarına sahip olmalarının başarılarıyla doğru orantılı olduğu saptanmıştır. Öğrenciler bu derslerde ilgi düzeylerini üst seviyede bulundurup, kendilerini motive ederek başarıya odaklandıkları görülmektedir.

Öğrencilerin alan derslerindeki başarılarını etkileyen değişkenler içerisinde, nitelikli öğretmenlerin bulunması, okulun fiziksel koşullarının ve yönetimin katkısının bulunmaması dikkati çekmektedir. Öğrenciler başarılarının nedeni olarak tamamen kendilerinden kaynaklanan etkenleri görmektedirler. Öğretmenlerin ve yöneticilerin öğrencilerle başarı üzerinde daha fazla konuşmaları ve başarıya etki eden etkenlerin çeşitliliğini göstermelerinde yarar görülmektedir.

4.2. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi olarak “ alan dışı derslerdeki başarılarınızı arttırmak için okul yönetiminden, aileden ve öğretmenlerden beklentileriniz nedir?” Şeklinde belirlenmiş olup öğrencilerden görüşme yolu ile aşağıda bulunan tabloda sunulan cevaplar alınmıştır.

Tablo 4. 5.

Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Okul Yönetiminden Beklentileri nelerdir.

Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Okul Yönetiminden Beklentileri nelerdir?		
	F	%
Bir Beklentim Yok	1	2
Alan Dışı Derslerin Her sınıf seviyesinde Okutulması	10	20
Ders Yoğunluklarının Hafifletilmesi	26	52
Alan Dışı Derslerin Kaldırılması	8	16
Öğretmenlerimizin Daha Dikkat Çekici Ders Anlatmaları	3	6
Sınav Sistemi Kaldırılmalı	2	4
Toplam	50	100

Tablo 4.5’den görülebileceği gibi çalışma grubundaki öğrencilerin %52’sinin okul idaresinden beklentisi; ders konularının yoğunluklarının hafifletilmesi olmuştur. Müfredatta bağlı olarak okutulan derslerin yoğunluğunun öğrencileri zorladığı görülebilmektedir. Öğrenciler müfredatın sadeleşmesini istemekte ve bu durumun başarılarını olumlu yönde etkileyeceğini belirtmektedirler. Ayrıca öğrenciler 19 dersi bulan ders çeşitliliğini çok bulmaktadırlar. Diğer lise müfredatı ile birlikte sanat derslerini de almaları ders çeşitliliği arttırmıştır. Yaşıtlarına göre daha çok sayıda ders gören öğrenciler kendilerine ayıracak vakit kalmadığını ve bu durumun başarılarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedirler. Çalışma grubundaki öğrencilerin %20’si de alan dışı derslerin her sınıf seviyesinde

okutulmasını beklediklerini belirtmişlerdir. Derslerin her sınıf seviyesinde okutulması konularının yoğunluğunu düşüreceği için öğrencilerin algılama durumlarına ve derse bakış açılarında olumlu bir etkiye neden olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 4. 6.

Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Ailelerden Beklentiler

Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Ailenizden Beklentileriniz nelerdir?		
	F	%
Bir Beklentim Yok. Gereğini Yapıyorlar	10	20
Görüşlerimizi Önemsesinler	15	30
Ders Baskısı yapmasınlar	15	30
Benden Beklentiler Yüksek Olmamalı	2	4
Beni Her Alanda Desteklemeliler	2	4
Çalışma Ortamı oluşturmaları	2	4
Destek olmalarını bekliyorum	4	8
Toplam	50	100

Tablo 4.6'dan da görülebileceği gibi çalışma gurubundaki öğrencilerin %30'u ailelerinin görüşlerini önemsemelerini beklemektedir. Velilerin öğrencilerinin görüşlerini önemsemesi, öğrencilerin kendilerine olan güveni artırır. Kendine güveni olan öğrenciler hiçbir dersten çekinmez ve başarıya ulaşabilmek için gerekli olan tüm çabayı gösterir. Öğrencilerin %30'u derslerinin kötü olması nedeni ile kendilerine baskı yapıldığını vurgulamışlardır. Baskı öğrencilerde kaygıyı artırır ve başarıyı olumsuz yönde etkiler. Ayrıca baskının öğrenci davranışlarında davranış bozukluklarına neden olduğu ve okul rehberlik servisinde konu ile ilgili dosyaların bulunduğu saptanmıştır. Okul yönetimi ve rehberlik servisi ailelere konu hakkında bilgilendirici çalışmalar yapmalıdır.

Tablo 4. 7.*Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Öğretmenlerden Beklentiler*

Alan Dışı Derslerdeki Başarılarını arttırmak için Öğretmenlerinizden Beklentileriniz nelerdir?		
	F	%
Ezbere Dayalı Sınav Yapmasınlar	1	2
Dersleri Eğlenceli hale getirilmeli	20	40
Dersler kolaylaştırılmalı	3	6
Anlayışlı Olmalılar	15	30
Ders Tekrarı Yapmaları	1	2
Baskı Yapmasınlar	8	16
Empati Kursunlar	2	4
Toplam	50	100

Tablo 7’de görülebileceği gibi öğrencilerin %40’si derslerde öğretmenlerinden farklı öğretim teknikleri kullanarak eğitim yapmalarını, dersleri eğlenceli hale getirmelerini bekledikleri görülmektedir. Derslerde öğrencilerin etkin katılımlarını sağlayabilmek için öğretmenlerin farklı öğretim teknikleri kullanarak dersleri monotonluktan kurtarmaları beklenmektedir. Derslerin öğrencinin dikkatini çekecek yöntem ve tekniklerle eğlenceli hale getirilmesi öğrencilerin derslere karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmesine katkı sağlayarak öğrencilerin ders başarıları oranlarını da yükseltecektir. Öğrencilerin %30’u öğretmenlerinden anlayış beklemektedirler. Öğrencilerin öğretmenlerinden anlayış görmesiyle, öğrencilerin derse bakış açılarında olumlu tutum geliştirmesi arasında anlamlı bir bağ olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %16’sı da öğretmenlerinden dersler konusunda baskı görmek istemediklerini söylemektedirler.

4.3. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi olarak öğrencilere alan dışı derslerin gerekli olup olmadığı nedeniyle birlikte sorulmuş ve aşağıda belirtilen sonuçlar alınmıştır.

Tablo 4. 8.

Öğrencilerin Alan Dışı Dersler Gerekliliğine dair görüşleri

Sizce Alan Dışı Dersler Gerekli Midir? Neden?		
	F	%
Gereklidir.	40	80
Gerekli Değildir.	10	20
Toplam	50	100

Tablo 4.8'den anlaşılacağı gibi çalışma gurubundaki öğrenciler alan dışı dersleri %80 oranında gerekli bulmaktadırlar. Fakat ders yoğunlukları konusunda çekincelerini belirtmişlerdir. Derslerin yoğunluğunun biraz daha düşürülmesini talep etmişlerdir. Ayrıca bu dersleri 4 yıllık lise öğrenimleri boyunca eşit olarak her dönemde okutulmasını talep etmişlerdir. Öğrencilerin gelecek eğitim hayatlarında kendileri için alan dışı derslerin gerekliliğini kavradıkları görülmüştür. Alan dışı derslerin kendileri için önem arz ettiğini düşünmeleri bu derslere karşı olumlu tutum ve davranış geliştirerek başarılarını artmasını sağlayabilir.

Tablo 4. 9.*Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Dair gerekliliğini Düşündüren Birincil Nedenler*

Sizce Alan Dışı Derslerin Gerekli Olma Nedenleri Nelerdir?		
	F	%
Üniversite Sınavları İçin	21	52,5
Sanatçıların Kültürlü Olması Gerekli	19	47,5
Toplam	40	100

Öğrenciler bu soruda %52,5 oranında alan dışı derslerin gerekli olma nedenini sınav sistemi olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin sınav kaygısı yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin %47,5'inin sanatçıların kültürlü olmaları gerektiğini vurgulamış olmaları aldıkları eğitimin önemini kavradıklarını göstermektedir.

Tablo 4. 10.*Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Dair gerekliliğini Düşündüren Diğer Nedenler*

Sizce Alan Dışı Derslerin Gereksiz Olma Nedenleri Nelerdir?		
	F	%
Bu Okula Alan Dersleri Okumak İçin Geldim	8	80
Bizler Diğer Lise Öğrencileri İle Karşılaştırılmamalıyız	2	20
Toplam	10	100

Alan dışı derslerin gereksiz olduğunu vurgulayan 10 öğrencinin %80'i alan derslerini okumak için gelmiş olduklarını bildirmişlerdir. Bu da öğrencilerin sadece alan derslerine ilgi duyduğunu ve diğer dersleri önemsemediği anlamına gelir. Ayrıca öğrencilerin %20'si de

diğer liselerde okuyan yaşlılarından farklı olduklarını ve sanat eğitiminde desteklenmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Öğrenciler üniversiteye giderken ek puan gib ayrıcalıkları olması gerektiğini düşünmekte ve beklemektedirler.

4.4. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemi olarak öğrencilere alan dışı derslerden hangilerini gerekli? Hangilerini gereksiz buldukları sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4. 11.

Öğrencilere Göre Alan Dışı Derslerin Önemlilik Sıralaması

Alan Dışı Derslerden Hangilerini Gerekli, Hangilerini Gereksiz Görüyorsunuz?		
Gereksiz Görülen Dersler	F	%
Fizik- Kimya-Biyoloji	10	20
Gerekli Görülen Dersler		
Matematik-Edebiyat-Tarih-Coğrafya- İngilizce-Felsefe	40	80
Toplam	50	100

Tablo 11’den de anlaşılacağı üzere öğrencilerin %20’si fizik, kimya ve biyoloji derslerini gereksiz bulmaktadırlar. Hayatlarının ilerleyen dönemlerinde kendileri için hiçbir yararı olmayacağını belirttikleri bu derslerin ders programlarından çıkartılmasını beklemekte ve talep etmektedirler. Öğrencilerin %80’i ise matematik, edebiyat, tarih, coğrafya, İngilizce ve felsefe derslerinin ilerleyen dönemlerde ve hayatları boyunca kendileri için önem arz edebileceğini ve genel kültürleri açısından da gerekli olduğunu düşünmektedirler. Bu bağlamda bakıldığı zaman öğrencilerin ilerleyen zamanlarda kendileri için faydalı olabilecek derslere karşı olumlu tutum ve davranış geliştirerek bakış açılarını bu duruma göre belirledikleri tespit edilmiştir. Bu bakış açısı, öğrencilerin başarısında da olumlu etkiler yaratacaktır.

4.5. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt problemi olarak öğrencilere alan dersleri arasında gereksiz gördükleri ders olup olmadığı sorulmuş ve aşağıdaki tabloda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4. 12.

Öğrencilerin Alan İçi Derslerin Gerekliğine Dair Görüşleri

Alan Dersleri arasında Gereksiz Gördüğünüz Dersler Var Mı?		
	F	%
Türk Sanat Müziği Teori Uygulaması	3	6
Yok	45	90
Temel Sanat	2	4
Toplam	50	100

Tablo 12’de görüldüğü üzere öğrencilerin %90 çoğunluğu alan dersleri arasında gereksiz gördüğü ders bulunmamaktadır. Bu sonuç öğrencilerin alan derslerine karşı öğrencilerin olumlu bir bakış açısına sahip oldukları sonucunu doğurmaktadır.

4.6. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt problemi olarak öğrencilere üniversite sınavlarında öğretmen olabilmek için 240.000 öğrenci arasına girmeleri gerektiği ve bu konudaki görüşleri sorulmuştur ve aşağıdaki tabloda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4. 13.*Öğretmenlik İçin Yapılan Sınavdaki Başarı Kistasının Değerlendirilmesi*

Öğretmen Olabilmek için 240.000 öğrenci arasına girmeniz gerekir. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Olumlu mudur? Olumsuz mudur? Olumluysa neden? Olumsuz ise neden?		
	F	%
Olumludur.	12	24
Nedeni		
-Daha bilgili ve kültürlü yetişeceğiz	11	91,7
Kendime Güveniyorum	1	8,3
Toplam	12	100
Olumsuzdur	26	52
Nedeni		
Anadolu Liseleri ve Fen Liseleri ile bir tutulmamalıyız.	14	54
Sanat eğitimi alan öğrencilerin ilgi ve yetenekleri dikkate alınmalı	10	38
12. Sınıflar olarak çalışma düzenimiz eski düzene göreydi.	2	8
Toplam	26	
Fikrim Yok	5	10
Öğretmen Olmayı Düşünmüyorum	6	12
Baraj Biraz İndirilebilir.	1	2
Toplam	50	100

Tablo 13’de görüldüğü üzere öğrencilerin %52 oranında bir çoğunluğu 240.000 barajını olumsuz bulmaktadır. Bu öğrencilerin yoğun bir şekilde gelecek kaygısı içinde buldukları görülmüştür. Ayrıca diğer liseler ile bir tutulmalarının anlamsız olduğunu vurgulamaktadırlar. Öğrencilerin %38’i yetenekleri ile sınava tabi tutulmaları gerektiğini vurgulamış ve yeteneklerinin dikkate alınmasını beklediklerini belirtmişlerdir.

4.7. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın sekiz alt problemi olarak öğrencilere üniversite hayatlarında hangi alanda eğitim almak istedikleri sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4. 14.

Öğrencilerin Alana ve Öğrenim Hayatına Bakış Açıları

Güzel sanatlar Lisesi Öğrencileri Sadece Güzel Sanatlar Alanında mı Yüksek Öğrenim Görmeli? Yoksa Güzel Sanat Dışındaki Mesleklere de Yönelmeli mi? Neden?		
	F	%
Sadece Güzel Sanatlar Alanında Öğrenim Görmeli	18	36
İstediği Alanda Öğrenim Görmeli	30	60
Bilmiyorum	2	4
Toplam	50	100

Tablo 14’de görüldüğü üzere öğrencilerimizin %60’ı istediği alanda öğrenim görmeli cevabını vermelerinde gelecek kaygılarının olmasının etkili olduğunu düşünülmektedir. Çünkü öğrencilerimiz alanları ile ilgili bir meslek sahibi olamamaları kaygısı yaşamaktadırlar. Bu nedenle gelecekte istekleri ve ekonomik kazançları doğrultusundaki alanda kalmayı planlamaktadırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde; Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin alan dışı derslere bakış açıları, alan dersleri ve geleceğe dair görüşlerine ilişkin sonuçlara yer almaktadır.

5.1.1. Öğrencilerin Alan Dışı Derslere Bakış Açıklarına Dair Sonuçlar

Çalışmaya dâhil olan öğrencilerin %16'sının alan dışı derslerde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin %46'sı orta düzeyde başarı gösterirken, geri kalan %26'lık grup ise başarısız olmuştur. Genel olarak öğrencilerin alan dışı derslerdeki başarı oranı oldukça düşüktür.

Öğrencilere alan dışı derslerdeki başarı ortalamalarının düşük olmasının nedeni sorulmuştur. Elde edilen cevaplara göre öğrencilerin alan derslerine yönelik olumlu tutuma sahipken, alan dışı derslere karşı bu tutumlarının düşük olması ile ilişkili olabilir. Öğrencilerin sadece alan derslerine yönelip, alan dışı derslerin onlara sağlayacağı faydanın farkında olmamaları nedeni ile bu derslere karşı ilgi duymamakta ve önemsememektedirler. Güzel sanatlar liselerinin amacı öğrencileri sadece güzel sanatlar alanında eğitim vermek değil, öğrencilerin ileriki yaşamlarında başarılı ve toplumda etkili bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Katılımcı öğrencilerin %54'ünün alan dışı derslerde başarısız olmalarının nedeni bu dersleri anlamamaları ve çalışmamaları olarak bulunmuştur. Öğrencilerin bu derslere karşı olumsuz tutum sergilemelerinin ve başarısız olmalarının bir önceki mezun oldukları okuldaki başarı durumlarından etkilendiği söylenebilir.

Alan dışı derslerde başarı gösteren öğrencilerin; dersle ilgili temellerinin iyi olması, düzenli çalışmaları, konulara ilgi duymaları ve öğretmenlerini sevmeleri gibi etmenlerden etkilendikleri görülmektedir. Ayrıca bu etmenlerin birbirine bağlı ve birbirini tetikleyen

etmenler olduğu tespit edilmiştir. Alan dışı derslerde başarı gösteren öğrencilerin TEOG sınavlarında da yüksek puanlar aldıkları saptanmıştır.

Müfredatta bağılı olarak okutulan derslerin yoğunluğunun öğrencileri zorladığı söylenebilir. Öğrenciler müfredatın sadeleşmesini istemekte ve bu durumun başarılarını olumlu yönde etkileyeceğini belirtmektedirler. Ayrıca öğrenciler müfredattaki ders çeşitliliğini (19 dersi) çok bulmaktadırlar. Öğrenciler diğer lise müfredatı ile birlikte sanat derslerini de almaları nedeniyle ders çeşitliliği oluştuğunu belirtmektedirler. Yaşlılarına göre daha fazla sayıda ders eğitimi alan öğrencilerin kendilerine vakit ayıramadıkları için başarı oranlarının da düştüğü düşünülmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %20'si alan dışı derslerin her sınıf seviyesinde okutulması ile konuların yoğunluğunun azaltılabileceğini düşünmektedirler. Bu durum, öğrencilerin derse karşı olumlu tutum sergilemelerine de olanak tanıyacaktır.

Öğrencilerin görüş ve düşüncelerinin aileleri tarafından önemsenmesi ile öğrencinin özgüveninin artması sağlanabilir. Özgüveni tam olan öğrencilerin bakış açıları genişler ve derslere bakış açıları olumlu yönde değişime uğrar. Öğrencilerin %30'un derslerindeki başarısızlıklarından dolayı baskı gördükleri anlaşılmıştır. Öğrenci üzerinde kurulan baskı öğrencideki kaygıyı artırarak daha da başarısız olmasına neden olabilmektedir. Bu tür baskılara maruz kalan öğrencilerde davranış bozukluklar tespit edildiği ve okul rehberlik servisinde konu ile ilgili dosyalarının olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %40'ının öğretmenlerinden; farklı öğretim teknikleri kullanarak eğitim yapmalarını, dersleri eğlenceli hale getirmelerini bekledikleri görülmektedir. Öğrencilerin derslere daha etkin katılabilmelerini sağlamak için öğretmenlerin farklı öğretim teknikleri kullanarak eğitim yaparak, dersleri monotonluktan kurtarıp, eğlenceli hale getirmeleri öğrencilerin öğretmenlerinden bekledikleri yöntemlerdendir. Öğrencinin dikkatini çekecek yöntem ve tekniklerle eğlenceli hale getirilen derslere karşı öğrencilerin tutumları da olumlu yönde değişebilir. Bu durum da öğrencilerin bu derste başarılarını olumlu yönde artmasını sağlayabilir. Öğretmenlerin öğrencilere karşı anlayışlı tutum geliştirmeleri, öğrencilerin

derslerdeki başarısına olumlu katkı sağlayacağı düşünülebilir. Ayrıca katılımcı öğrencilerin %16'sı öğretmenlerinden dersler konusunda baskı görmek istemediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcı öğrencilerin %52,5'i alan dışı derslerin sınav sistemi açısından gerekli olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin sınav kaygısı taşıdıkları düşünülebilir. Ayrıca öğrencilerin %47,5'inin sanatçıların kültürlü olmalarının gerekliliğini vurgulamış olmaları aldıkları eğitimin önemini kavradıkları göstermektedir. Alan dışı derslerin gereksiz olduğunu düşünen öğrenciler diğer okullarda eğitim gören yaşlılarından farklı olduklarını yani özel yetenek sahibi olduklarını vurgulamışlardır. Bunun içinde öğrenciler alan dışı derslerle uğraşmaktansa, üniversiteye girerken ek puan gibi ayrıcalıklara sahip olmaları gerektiğini düşünmektedirler.

Öğrencilerin %20'si fizik, kimya ve biyoloji derslerini gereksiz bulmaktadırlar. Geri kalan yaşamlarına hiç bir katkısının olmayacağını düşündükleri bu derslerin, müfredattan kaldırılmasını istemektedirler. Öğrencilerin %80'i ise matematik, edebiyat, tarih, coğrafya, İngilizce ve felsefe derslerinin ilerleyen dönemlerde ve hayatları boyunca kendileri için önem arz edebileceğini ve genel kültürleri açısından da gerekli olduğunu düşünmektedirler. Bu derslerin kendilerine sağlayacağı faydaların bilinci olan öğrenciler bu derslerde başarı da sağlayabilirler.

5.1.2. Öğrencilerin Eğitimleri, Alan Dersleri Ve Geleceğe Dair Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Çalışmaya dâhil olan öğrencilerin %80'inin alan derslerinde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu dersleri sevmeleri, ilgi duymaları ve düzenli çalışmalarını bu alanda başarı sağlamalarına olanak tanımaktadır. Öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda bu dersleri özümsemeleri nedeni ile bu dersleri eğlenceli bulmaktadırlar. Alan derslerine karşı algı düzeyleri yüksek olan öğrenciler tam bir motivasyon içerisinde derslere odaklanabilmektedirler. Katılımcı öğrencilerin %90'ı alan derslerinin tümünün gerekli

olduğunu düşünmektedirler. Bu da öğrencilerin genel olarak alan derslerine karşı olumlu tutum içerisinde olduklarını gösterir.

Katılımcı öğrencilerin %52'si üniversite sınavlarında öğretmen olabilmek için 240.000 kişi arasına girme koşulunu olumsuz bulmaktadır. Öğrencilerin, öğretmen olma yolunda bulunan bu engele bağlı olarak kaygı taşıdıkları düşünülmektedir. Öğrencilerin %38'i yetenekleri ile sınava tabi tutulmaları gerektiğini vurgulamıştır.

Öğrencilerin %60'ı güzel sanatlar lisesinden mezun olanların istedikleri alanda öğrenim görebilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin alanları ile ilgili bir meslek sahibi olamama kaygısı taşıdıkları anlamına gelebilir. İleriki yaşamlarında istek veya ekonomik kazanımlara bağlı olarak yapmak istedikleri mesleğe yönelik bir tercihte bulunabilmeyi hedefledikleri anlamına da gelebilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Alan Dışa Derslere Dair Öneriler

Güzel sanatlar lisesinde verilen alan derslerinin yanı sıra alan dışı dersler de öğrencilerin birçok konuda gelişmelerini ve algılama yeteneklerinin gelişmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin bu derslerin önemini kavrayabilmeleri için bilgilendirilmeleri ve motive edilmeleri gerekmektedir. Bu konuda okul yönetimi, öğretmenler, rehberlik servisi ve aileler sürekli olarak iletişim halinde olmalı ve alınabilecek önlemler ile takınılması gereken tutumlar konusunda fikir birliği yapmalıdır.

Öğrencilerin alan veya alan dışı derslerin kendilerine sağlayacağı faydanın farkında olmaması nedeni ile derslere ilgisiz olmaları veya çalışmamaları başarılarını düşürür. Bu konuda okul yönetiminin, öğretmenlerin veya ebeveynlerin öğrenciyle kurdukları sağlıklı iletişim aracılığıyla öğrencinin bu konuda bilinçlenmesi sağlanabilir

Derslerin işlenişinde öğrenciye yönelik etkinlikler artırılarak öğrencilerin etkin katılımının sağlamak ve öğrencinin derse olan motivasyonunu artırmak. Öğretmenlerin alan

dışı dersler için gerekli kılavuz kitaplar yardımıyla içeriklerin öğrenci düzeylerine uygun anlatması sağlanarak öğrencilerin derslere karşı olumlu tutum oluşturmalarını sağlamak. Ders müfredatlarının dönemlerin bütününe eşit şekilde yapılması sağlanarak öğrencilerin ders yükü altında kalmasının önüne geçilmelidir.

Güzel sanatlar liselerinde akademik kriterler sürekli artmaktadır. Öğrencilerin akademik gelecekleri için alan dışı derslerin giriş sınavlarındaki önemini anlatılarak öğrencilerin hazırbulunuşluluk düzeyinin artırılması ve destekleme yetiştirme kursları yoluyla öğrencilerin alan dışı derslerde başarılarının artırılmalıdır.

5.2.2. Öğrencilerin Eğitimin Geneline Bakış Açılımlarına Dair Öneriler

Öğrencilerin okulda aldıkları derslerden edindikleri bilgi birikiminin kendi alanlarında kullanarak oluşturacakları sanatsal faaliyetlerde eldeki genel kültür birikimlerini kullanarak daha nitelikli ve evrensel sanat eserleri üretmelerini sağlayacaktır.

Öğretmen veya ebeveynler tarafından öğrenci üzerinde baskı uygulanması yerine, öğrenciyi motive edecek yöntemlerin araştırılması ve uygulanması öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiler yaratacaktır.

Öğrencilerde oluşan ders algılarının olumlu yönde değişmesi için dersler hakkında seminerler ve oryantasyonlar düzenlenerek öğrencilerde derslere karşı ön öğrenme oluşturulması ve öğrencilerde oluşacak ön yargıların önüne geçilmelidir.

KAYNAKÇA

- Altinkurt, L. Üniversitelerdeki Güzel Sanatlar Eğitim Programları Giriş Sınavı Sonuçlarının Değerlendirilmesi (Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (15), 227- 238. 2006.
- Ayaydın, A. Desen Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme Üzerine Bir Araştırma. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (2), 159-172. 2010.
- Bayraktar N, Sanat Nedir?, 2017, <https://paratic.com/sanat-nedir/>
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. Sanat eğitimi ve öğretimi. *Ankara: Pegem A Yayıncılık*. 2007.
- Canpolat, U. ve Köçer, M. Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının TEOG Bağlamında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi Cilt 7, Sayı 1. 2017.
- Creswell, J.W., Educational Research planning, conducting, and evaluating qualitative research (3rd Ed.). NJ: Pearson Education. 2008.
- Cerit, Y.. Küreselleşmenin eğitimsel etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2004.
- Göksu, İ.,& Gülcü, A. Ortaokul ve Liselerde Uygulanan Destekleme Kurslarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1). 2016.
- Gülbahar, Y. ve Karataş, E. Uzaktan Öğretimi Uzaktan Eğitim Yöntemi İle Öğrenmek: “E-Eğitmen Sertifika Programı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4). 2016.
- Güleç, İ; Çelik S; Demirhan, B. Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education* Cilt 2, Sayı 3. 2013.
- Gürsoy, A.. Eğitimin felsefi temelleri. *Pegem Atf İndeksi*, 153-169. 2016.

- Güzel, A., Edebiyat Eğitiminde Amaçlar Ve Bu Amaçlara Yönelik Yöntem Teknik Ve Örnek Uygulamalar, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/169/g%C3%BCzel.pdf, (17.07.2018)
- Harmandar, İ.H. *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2004.
- İncirci, A., İlğan, A., Sirem, Ö., & Bozkurt, S. Ortaöğretim Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 50-68. 2017.
- Kandemir, Ö. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Özel Yetenek Sınavlarındaki Başarı Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun. 2007.
- Koca , E., Koç, F., & Özlü, P. Meslek Dersi Öğretmenlerinin öğretme sürecinde Öğretim yöntemlerini kullanma durumları. *Eğitim Dergisi* 36(174), 319-332. 2007.
- Kızıroğlu, İ., Günümüzde Biyoloji Dersi ve Amaçları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3, İstanbul 1988.
- MEB, DYK klavuzu 2015-2016 http://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2015/kilavuz/DYK_Klavuzu_2015_2016.pdf, (12.07.2018)
- MEB Mevzuat, Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/43.html>, (15.07.2018)
- MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, <http://ogm.meb.gov.tr/www/yetenek-sinavi-ile-ogrenci-alacak-okullara-basvuru/icerik/717>, (16.07.2018)

MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü,
http://cankiriguzelsanatlar.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/18/01/325216/dosyalar/2016_08/15071717_teoritsm0910.pdf, (16.07.2018)

MEB, T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 8. Sınıf), Ankara, 2018, <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812104016155-%C4%B0NKILAP%20TAR%C4%B0H%C4%B0%20VE%20ATAT%C3%9CK%3%87%C3%9CL%C3%9CK%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI.pdf>, (17.07.2018).

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, Şubat 2015-2689

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, Şubat 2015 – Sayı: 2689.

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, Şubat 2015 – Sayı: 2689.

Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061216.htm>, (15.07.2018)

Nartgün, Ş. S.; Dilekçi, Ümit. Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22.4: 537-564. 2016.

Okul Rehberlik Sitesi, <http://www.okulrehberlik.com/guzelsanatlar.htm>, 20.07.2018

Özcan, H. Çocuk Resimlerinde Yaratıcılık, Resim- iş Eğitimi ile Geliştirilmesi Yöntemleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2002.

- Özcıftçı, M., Çakır, Recep. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları öz yeterliklerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5.1. 2015.
- Özkan, O. *İşletmelerde Sürekli Gelişmenin Anahtarı Olarak Eğitim Ve Eğitim Yönetimi* (Doktora Tezi).İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. 2015.
- Polat, S. “Eğitim Politikalarının Sosyal Adalet Açısından Sonuçları Konusunda Yönetici ve Öğretmen Görüşleri”. *Eğitim Bilim Toplum*, 13(49), 61-83. 2015.
- San, İnci. *Sanatsal Yaratma. Çocuk'ta Yaratıcılık*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1977.
- Say, A. *Genel Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. 1996.
- Tan, A. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Resim-İş Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler, Dokuz Eylül Üniversitesi, EBE, YYLT, İzmir, 2006.
- Tufan, M., Mızrak, ğ., Çelik, D. Mesleki Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Model Önerisi. *Journal Of Azerbaijani Studies*. 2009.
- Tuna A, Biber A Ç, Polat A C, Altınok, F,Küçükoğlu U. Ortaokullarda Uygulanan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Dair Öğrenci Görüşleri. 2017.
- Uçan, A. İnsan ve Müzik. İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. 1997.
- Ünsal, S.,& Korkmaz, F. Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2). 2016.

- Yazıcı, D. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Ders Başarılarının İncelenmesi (Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi Örneği), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, YYLT, Konya, 2016.
- Yazıcı, D. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Ders Başarılarının İncelenmesi (Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi Örneği), International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS), 3(2), 2017.
- Yayla, A. Eğitim Kavramının Etik Açısından Analizi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:11, Sayı:1. 2014.
- Yiğit, N., Ortaöğretim Fizik Dersi Öğretim Programı Uygulamada Ne Getirebilir? Fen ve Fizik Eğitimi Sempozyumu, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Fakültesi, 26-27 Nisan 2013, Trabzon.

EKLER

Ek. 1. Görüşme Formu

Değerli öğrencilerim,

Eğitim öğretim çalışmalarımıza olumlu katkılarının olacağını düşündüm yüksek lisans çalışmasına vereceğiniz cevaplar çok önemlidir. Bu anket sizlerin alan ve alan dışı derslere bakış açılarınızı ve bu derslerden başarılarınızı incelemek amacıyla yapılacaktır. Anket formunda kişisel bilgilerinize ihtiyaç duyulmamaktadır. Şimdiden samimi vereceğiniz cevaplar için teşekkür ederim.

1-Alan dışı derslerdeki başarı durumunuz nedir?

A. Başarılıysanız nedenleri nelerdir?

B. Başarısız iseniz nedenleri nelerdir?

2-Alan derslerindeki başarı durumunuz nedir?

A. Başarılıysanız nedenleri nelerdir?

b. Başarısız iseniz nedenleri nelerdir?

3-Alan dışı derslerdeki başarılarınızı arttırmak için :

A. Okul yönetiminden beklentileriniz?

B. Aileden beklentileriniz nelerdir?

C. Öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?

4. Sizce alan dışı dersler gerekli midir? Neden?

5. Alan dışı derslerden hangilerini gerekli, hangilerini gereksiz görüyorsunuz? Neden?

6. Alan dersleri arasında gereksiz gördüğünüz dersler var mı? Neden?

7. Öğretmen olabilmeniz için ilk 240.000 öğrenci arasına girmeniz gerekir. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Olumlu mudur? Olumsuz mudur? Olumluysa neden? Olumsuz ise neden?

8. Güzel sanatlar lisesi öğrencileri sadece güzel sanatlar alanında mı yüksek öğrenim görmelidir? Yoksa güzel sanatlar dışındaki mesleklere de yönelmeli midir? Neden?